

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 200 Lei
 Félévre . . . 100 Lei
 Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETMÉNYEK DIJA:
 milliméter díjszabás szerint.

Nyitási közlemények sora:
 25 Lei.

GYERGYÓ

Felelős szerkesztő: Szini Lajos.

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Regele Ferdinand-ut 34.
 (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
 fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

Képzelt levél

egy képzelt képviselőhöz, nehogy azt képzelje, hogy megválasztottuk.

Képviselő ur, amikor utóljára alkalmunk volt beszélgetni, a helyzet, az ön helyzete, még egészen más volt. És miután sokan azt tartják, hogy a siker mindent megváltoztat és mindent megbocsájt, gondolom, nem fog ártani, ha mai álláspontunkat megpróbáljuk leszögezni.

Tegnapelőtt, tegnap, ma . . . hogy telik az idő! Tegnapelőtt ön, a kicsi, alázatos éhenkórász, alulról surlódott hozzánk és mi megtürtük, sajnálattal, mert szerencsétlen volt, magyar volt. Volt.

Tegnapra kibontakozott a báb, kezdett kibujni a születő pillangó, megmutatta bontakozó szárnyai rajzát. Csak hogy mintha fordítva történt volna, mint a lepkenél. Mig az azelőttit még el tudtuk viselni, leszámítva édeskes alázatosságát, a bábból kibujó állat förtelmes, ocsmány teremtés volt. Torz volt az ábrázata, visszataszító a hangja s mint ahogyan valamelyik amerikai görényfajtáról mondják, hogy teszi, mirigyeiből irtóztató büzü folyadékot fecskendett mindenkire maga köré.

Ezt már nehezebben viseltük el, De azért vigasztalódtunk. Eszünkbe jutott, hogy hiszen ön azelőtt se volt valami kóser fiú. Voltak kisebb és nagyobb gazemberségei, amelyek nyomorúsága idejére feledésbe mentek volt — hiszen az éhes ember éhes, ha becsületes, ha nem, s a szerencsétlenség letörli a mult emlékeztető tábláját, ha mégoly tarkázott is az különféle pecsétekkel.

Letörli, vagy inkább átmeszeli, mert később az új festés alól bizony kiütközik a régi minta, s a festék pedig, jelöltségével egyszerre hirtelen lepattogzott önről.

Mondom, nagyon rosszul tudtuk önt, mint képviselőjelöltet, pöffeszkedő prefekturaembert elviselni, s csak egy vigasztalásunk volt, hogy nem sokáig tart az egész, mert a választás végére ügyesen levitézlik, s — gondoltuk, még jó is ez így, mert legalább megszabadultunk a szeméttől.

És valóban, mindent el is követünk, hogy ez így legyen.

Igy is lett volna szépen, átlátszó, otromba hazugságainak igen kevesen ültek fel, az érdekében kifejtett terror gyenge eredményeket hozott, székelyeink a legtöbb helyen gyönyörűen szavaztak, de . . .

De.

A szavazat, tudja ugy-e, amikor bedobták az urnába, magyarpárti volt. Amikor kivették — akkor is. De amikor az eredményt kimutatásba vettük, akkor már nem mindenütt volt az.

Igy születtek furcsaságok, hogy amíg az egyik tiszta székely vidék, pont az, ahol ön magát legerősebbnek gondolta és hirdette, adott nyolcvanöt százalékos magyarpárti szavazatot, a másik éppoly tiszta székely község tizenöt-

tizenhatot. Már amennyit szivesek voltak belőle az összeszámlálók kiszámolni. Ugyanigy hagyhattak volna hármát, kettőt vagy egyet sem.

Amikor az első jelentések befutottak, gyönyörű sikerről és óriási százalékos bukásról, azt hittük először, hogy valami furcsa álom. Az álom kezdett kissé sokáig tartani és mire vége lett, arra ébredtünk, hogy önt — megválasztották. Nem megválasztottuk, de hogy, ilyesmi nem fordulhatott volna elő, megválasztották.

De mindegy, legalább is önnek. Valószínűleg úgy fogja ön mondani, kissé rossz magyarsággal, hogy „meg van választva”. Ez ellen aztán senkinek se lehet kifogása, hogy nem igaz.

Meg van választva, így képviselő. Csikban van megválasztva, tehát képviselőnk. Elég baj az nekünk. Mert képzelje el, mi történik, ha Bukarestben, például Iorga professzor, jóhiszemű miniszterelnökünk, önről akarja kitanulmányozni a székelyek természetét, erényeit, hibáját.

Semmi csodálatos nem volna abban, ha önt személyesen megismerve revízió alá venné a székelyek tatár-kozák-mongol származásáról szóló elméletét s azt kezdené hirdetni, hogy ilyen népség mint ön, talán a cigánytól s még valami, azóta kihalt alsóbbrendű népfajtól kerekedhetett.

Önnek ez sem baj, képviselő ur. A fontos, hogy meg „lett” választva.

Ez megint helytelen magyarság, de olyan jó, általános kifejezés. A magyar nyelvnek megvan az a hibája, hogy már az igében, amely a cselekvést kifejezi, utal arra, ki az, aki cselekedett, már pedig az ön esetében ugye jobb ha nem firtatjuk ezt a kérdést tulságos erősen.

Meg lett választva, képviselőnk, tehát illendő, hogy üdvözlő beszédet intézzünk önhöz, mégis, úgy dukál.

Nem fogja ugye azt kívánni, hogy hazudjunk: Isten hozta, amikor ön is nagyon jól tudja, hogy nem Isten hozta a nyakunkra, még az ördög se, csak az ambiciózus prefektusi titkár és annak tulnaiv gazdája. Inkább itt se firtassuk a dolgot s törődjünk bele, hogy itt van. Nem tehetünk egyebet.

És most következne önnek szemben való álláspontunk leszögezése, képviselő ur. A nyakunkra kerekedett s ezideig nem találtak ki olyan fertőtlenítő szert, ami hirtelenében megszabadítson öntől, tehát már csak a visketésből is, érezzük, hogy van valami közünk önhöz.

És tetteiért, a módért, ahogy képviselő lett, önt és azt a néhány embert, akik áruló módra önhöz csatlakoztak, akik győzelmét hamisításukkal megszerezték, járjanak bár a székely ember harisnyájában, legyen ügyvédi diplomájuk vagy diszitse vállukat hermelines birói talár,

leköpjük, képviselő ur.

„Választások” Csikmegyében.

Mint fejbeütés hatottak reánk a székelyföldi választásokról érkező hírek, nem az eredmények, a mód miatt, ahogy lefolytak. Hiszen végeredményben az teljesen mindegy, hogy a tolvajok kétszáz vagy két szavazatot hagytak-e meg egy-egy urnában, a meglepetés az volt, hogy a hatalom birtokosai nem átalították ezt a régi, undorítóan unalmas trükköt, az urnák eredményének meghamisítását, feltámasztani, hogy Nicolae Jorga, akit eddig elfogult, nem politikus, de jóhiszemű embernek tudtunk, oda tudta nevét adni egy ilyen szegényes komédiához, hogy akadtak bírók, igazságosztó, törvénykező emberek, akik nem szemet hunytak, hanem néhol még segítettek is a lopásnál.

Teljesen mindegy, hogy milyen szavazatarányokat hoztak ki az urnából, a győzelem a miénk, az öntudatos derék szárhegyi, ujfalvi, kászoni székelyeké s a többieké, akár meghagyták, akár ellopták szavazataik eredményét.

A tolvajok aszerint fogják hasznát venni, s igen hamar megjön az idő, amikor majd csak lesütött fejjel, bujkálva fognak járkálni merni vagy éppen megszöknek közülünk, mi pedig most is büszkén hordozzuk fejün-

ket s akkor sem fogunk szégyenkezni, sohasem, semmi körülmények között.

A választásnak vannak hullái, akik azelőtt becsületes ember álruhájában éltek köztünk s akiknél egyszerre kibujt a szeg a zsákból s másrésről vannak hősei is.

Nemcsak székely választóink között. A választást vezető bírók és karkartali közegek között is.

A hullák majd valahogy eltakarítodnak, hisz nem fertőzhetik meg örökké bűzükkel tiszta levegőnket, a hőseket pedig, akikkel még sokáig fogjuk remélhetőleg további életünket tölteni, örökre szeretetünkbe, tiszteletünkbe fogadjuk.

Gyergyószentmiklósi szavazókörlet. A választást Bottuschan Erich dr. törvényszéki elnöki rangban lévő gyergyószentmiklósi járásbíró elnök vezeti. A választás egyik legtöbbet fenyegetett, derekasan helytálló hőse. Előre figyelmeztették, hogy baj lesz, ezért reggel, amikor a szavazás kezdődött, az urna mellé leült és másnap reggel egy pillanatra sem hagyta el a szavazóhelyiséget.

Közben a liberálisok részéről állandó inzultusoknak, fenyegetéseknek volt kitéve, amelyek miatt Pop Tiberiu főispáni titkár és társai ellen bűnvádi feljelentést is tett.

A gyergyószentmiklósi választás másik hőse egy vadászfőhadnagy, a nevét, sajnos, nem

tudjuk. A karhatalom parancsnoka, aki abszolút korrekt, uri módon járt el. A csikszeredai Cercul de recrutare alezredese el akarván őt távolítani, parancsot adott neki, hogy szolgálatát adja át. A főhadnagy a parancs teljesítését megtagadta s az urnát Bottuschan elnökkel együtt derekasan tovább őrizte.

Nem is tűnt el itt egy szavazat se.

A másik két gyergyószentmiklósi járásbíró is derekasan viselkedett.

Szentdomokoson D. Chiriliuc választási elnök az igazolványoknak választás napján való kiadását elrendelő miniszteri rendelet először, mint törvényellenesnek nem teljesítette, emiatt félreértések származtak s a szavazás egy ideig szünetelt is. Később rendben folytatódott. Amikor a szavazatok összeszámlálása folyt, átlag félóránként telefonáltak neki Csikszeredából, hogy a község ellene fel akar lázadni, veszedelemben van, Chiriliuc bíró azonban nem ült fel a trükknek, nem hagyta oda a helyét, hanem folytatta a szavazatok összeszámlálását, amely hajnalra rendben megtörtént.

Madéfalván elnökolt Janosi aljárásbíró. A szavazás maga a legnagyobb rendben folyt le, bár reggel megpróbálták Madaras községet egészségügyi zár alá helyezni. Valószínűleg egyik liberális megbízott manipulációja folytán egyes szavazójegyeken jelek voltak, amelyek miatt háromszázkilencven, nagyobb részben magyar szavazatot az elnök megsemmisített.

Tusnád. Lázárfalva községet járvány miatt lezárták, a szavazók mezőn szökdöstek az urnákhoz. A választás egyik legfelemelőbb momentum, a kászoniak felvonulása. Száznegyven szekérrel jöttek már reggel öt órakor, és türelmesen vártak, míg rájuk került a sor. Számtalan magyar szavazat elveszett a választói igazolványok ki nem adása miatt. A Magyar Párt eredménye a szavazókörletben 87% **nyolevanhét százalék**. Elnök Zbárcea dr. csikszeredai segédbíró, ki a választást abszolút pártatlansággal vezette.

Csikszereda. Reggel Szentimrén husz embert, a falu legmódosabb gazdait, valamenynyen magyarpárti vezetők, letartóztatták azon a címen, hogy kommunisták. Később az erdőt gyújtották fel és kirendelték a szavazókat tüzet oltani. Ennek ellenére beszöktek az emberek az urnákhoz. A letartóztatottak közül délben tízet jelölteink intervenciójára szabadon engedtek, hármat ellenben, Bartha Istvánt, Fodor Albertet és Imre Sándort kegyetlenül összeverték. Az urnánál Pacinsky törvényszéki elnöki rangban lévő csikszeredai vezetőjárásbíró derekasan őrködött.

Gyimesközéplök. Két csikszeredai detektiv és egy rendőr áruhában a szavazók közé lopózott. Egy csángó egyiknek véletlenül a lábára lépett, ezért verekedést provokáltak, a karhatalom a tömeg közé akart lőni s csak az elnök erőyes közbelépésére állott helyre a rend.

Szentmárton. Kozmás községet elzárták, néhány szavazó tudott beszököni a kordonon keresztül. Bánkfalva, Szentgyörgy, Menaság tiszta magyar falvak egyáltalán nem szavazhattak. Este nyolc órakor még körülbelül kilencszáz magyar választó várakozott, kiket a csendőrök Antonescu elnökölő bíró szóbeli, majd írásban ismételt parancsa ellenére szétkergettek.

Általában az összes szavazóhelyeken azzal operáltak, hogy igen kevés számú szavazófülkét készítettek, az időt sokhelyt az elnökök is eredményesen huzzák és így rengeteg magyar szavazat veszett el, mert a többi pártok mind le-szavazhattak.

Szép viz. A szavazás csigalassúsággal folyt, az elnökölő bíró mindent megtett, hogy minél kevesebb választó szavazhasson le. Este felé egy rendőrkömiszár lövöldözni kezdett, mire a békésen várakozó választókat szétkergették. Mindhárom képviselőjelöltünk odasietett, intervenciójukra a szavazást újra megkezdték, és egész éjjel egy — másfél órás szünetekkel folytatták. Végül is két és fél székely község reggel hattól másnap reggel nyolcig tartó várakozás után sem szavazhatott le.

Tölgyesen a szavazás lassan, de rendben folyt le.

Mindezek a helyeken a magyarpárti vá-

lasztóknak a legsúlyosabb terrort kellett elszenvedniök, a csendőrség és katonaság minden eszközzel igyekezett a magyar szavazatok számát csökkenteni, de legalább a bírók nyíltan a gázokat elkövetni akarók segítésére nem voltak hajlandók.

Másképpen alakult a helyzet a többi szavazókörletben.

Alfaluban reggel 9 órakor egy katona vagy csendőr elvette Pál Gábor dr. igazolványát, amelyet a törvényszéki elnök állított ki számára, és elfutott vele. Elűnt, másfélórát keresés után se került meg. Dr. Pál Gábor azonnal jelentette az esetet a választást vezető törvényszéki „bíróknak”, aki udvariasan kijelentette, hogy nagyon sajnálja. A törvényszéki elnöknek is tett telefonjelentést, az elnök elrendelte, hogy az igazolványt azonnal keressék meg, mire a „bíró” valótlannul azt jelentette felettesének, hogy kereste, de nem sikerül megtalálnia. Egyáltalán nem kereste.

Később a magyarpárti bizalmi férfiaknak azt az ajánlatot tették, hogy együtt manipuláljanak a más pártok szavazataival, a magyarok ebbe nem mentek bele, mire nekifogtak a szavazatok összeszámlálásának.

Egyik liberális megbízott elkülönített szobában vezette a szavazatok jegyzékét, amit az elnök a magyar bizalmiférfiak szemeláttára diktált. Hogy a liberális jobban operálhasson, az elnök szigorú rendeletet adott ki, hogy senkinek sem szabad a helyéről megmozdulni, kontrolláló jegyzeteket csinálni, csak a saját pártjának szavazatait írhatják. Később Gál Tamás plebános bizalmiférfi kezéből a jegyzetet, mely akkor már több mint hatszáz magyar szavazatot mutatott, a jelenlevő csikszeredai alezredes kihuzta és a tűzbe dobta. Erre az erőszakosságra, amelyet az elnökölő „bíró” szónélkül hagyott, a magyarpárti bizalmiférfiak eltávoztak. Az urna közepénél tarthattak, mikor hatszáz volt a magyar szavazatok száma, ez a végén kettőszázhuszonnyolcra zsugorodott. Ennyi magyar szavazat került ki Alfaluból és Remetéről.

Vaslábón a szavazás kínos lassúsággal folyt éjjel három óráig, amikor is az odarendelt székely községekből, Ujfalu, Kilyénfalva, Csomafalva székelyeiből még mindig sokan nem szavaztak le. A szavazást bezárták, a magyarpárti bizalmiférfiakat a terembe rendelt csendőrség és katonaság egyik sarokba tuszkolta, míg az elnökölő „bíró” a másik sarokban „számolta” a szavazatokat, a szavazójegyeket pedig rögtön elégettette. Így esett meg, hogy Ujfalu, egyik legderekabb és legtisztább székely községünk, szavazatai mind a kormánynak jutottak és magyarpárti szavazat annyiforma se került ki az urnából, mint ahányat a kormányra csakugyan leadhattak.

Ditrón a szavazás keservesen folyt, Szárgyet délután kettőig nem engedték át az urnákhoz, majd visszavonták a tiltó rendelkezést és a derék székely község leszavazhatott. A szavazatok összeszámlálásánál egy darabig a magyar bizalmiférfiak is jelen voltak, majd, amikor hatszáz körül járt a magyar szavazatok száma, a csendőrség őket a „bíró” szeme előtt letartóztatta, a község háza egy félreeső szobájába tuszkolta s előttük élesre töltött fegyverrel ott őrizte, amíg az „összeszámlálásnak” vége volt. Így esett meg, hogy a derék szárhegyiek szavazatai is mind a kormánynak jutottak.

A megye általános eredménye 48% magyar, 35% liberális, az igazságtalan prémiumrendszer miatt azonban mégis két liberális „képviselőnk” lesz.

Reális eredmény terror ellenére 72—75% tisztességes választás esetén 85% lehetett volna.

Ez a választás a törvényességnek, jognak, igazságnak adott egyik legsúlyosabb pofon Románia fennállása óta.

*

A szenátorválasztásra az előkészületek már hajnalban megkezdődtek. Ágyaikból rángatták ki sorra, megieszerte a Magyar Párt bizalmi férfait, délelőtt fél tízre begyűjtötték őket az utolsó szálíg különböző rendőrségek, csendőrkaszárnyák külön szobáiba s estig ott tartották őket. Közben a szavazás mindenütt ellenőrzés

nélkül és teljesen lanyhán folyt, választóink, a letartóztatásokat látva, nagy számban visszafordultak s nem szavaztak, minek, ugyis ellopják. Ezenkívül a kászoni szavazókat visszavezették, egy se szavazott közülük, Kozmásban járvány volt, Szentgyörgy, Menaság zár alatt.

Közben azonban úgy látszik, a hatalom urai meggondolták magukat és beeresztették Gyárfás Elemért, az urnákat sehol sem lopták el, amiből a becsületeség feljavulására lehet következtetni, ha nem jártak volna el „becsületesen” azok az urak is, akik azelőtt címeres szavazattalvajoknak bizonyultak.

A képviselőválasztásokra vet jellemző fényt, hogy például Ditróban most 75% volt a magyar szavazatok száma, míg ezelőtt alig néhány magyar szavazat került ki az urnákból.

Az a 781 ember, aki a szenátusi választáson magyar szavazatot adott le, vajjon a képviselőválasztásokon, két nappal előbb, még a kormányt támogatta volna? Ez az eset a megelőző lopásnak legfényesebb bizonyítéka.

A letartóztatottak névsora: Gyergyószentmiklós: Csiby János, dr. Bartos Gyula, dr. Férjér Mihály, id. Sándor Mihály dr. Sándor Balázs, Gereöffy Csanád; dr. Todor Béla a letartóztatást úgy kerülte el, hogy a kapujánál várakozó rendőrt észrevette, a házba be nem engedte s ő maga nem ment ki a kapun egész nap. Ditró: Liebl Ede, dr. Plutz Józsefet éjjel kettőkor költötték fel és igazolványát vették el. Remete: Puskás Samu. Alfalu: dr. Ávéd János. Kilyénfalva: Balázs Ferenc. Ujfalu: Szántó Ádám. Tölgyes: Csató Sándor. Csikszereda: Szopos Gáspár, dr. Kovács Károly, Domokos Pál Péter, Csizsér Imre Szenttamás: Ágoston József, Benő Ignác. Középlök: Bíró Sándor plebános. Somlyó: Pálffy András. Rákoss: Dobos Árpád Pál-falva: id. Gál József. Borzsova: Lakatos Pál. Kászón: György Lajos plebános, Nagy Lajos. Tusnád: Ábrahám Ábel. Szentmárton: dr. Nagy Jenő, Róka Lajos.

A letartóztatások különböző ürügyek alatt történtek, hivatja a rendőrfőnök, a főügyész, a prefektus stb.

Gyergyószentmiklóson a fogság délután ötig tartott, amikor megjelent csikszeredai Cercul de recrutare parancsnoka s megkérdezte a letartóztatottakat:

— Hát az urak mit csinálnak itt? Ki tartja vissza, tessék, menjenek amerre tetszik. S aláírtak mindegyikkel egy nyilatkozatot, hogy idézésre meg fognak jelenni.

Mintha amugy nem jelennének meg.

Megemlítésre méltónak tartjuk, hogy a rendőrség és csendőrség megieszerte a letartóztatottakkal szemben a legkiméletesebben viselkedett, minden egyes emberen látszott, hogy szégyeli az esetet, sőt több helyen ezt csendőrök és rendőrök meg is mondták.

Apponyi Albert gróf ünnepeltetése.

Apponyi Albert grófot 85-ik születésnapja alkalmával egész Csonka-Magyarországon nagy ünnepeltetésben részesítették. A nemzetgyűlés képviselőháza ez alkalomból Almássy László elnöklete alatt külön ülést tartott, melyen az elnök nagy beszédben méltatta a patriárkai kort ért politikus érdemeit, „Apponyi gróf — ugymond — éppen 54-ik éve állott a magyar politikai élet frontján. Működése mindig a magyarság igazságos jogaiért való küzdelemben járt elől. Az a kiváló, hatalmas tehetség azonban nemcsak az ország határain belül, hanem az egész világon teljes elismerésre talált s alig van a mai korszakban hozzá hasonlítható szónoki erővel és elegáns politikai eszközökkel működő államférfi, mint Apponyi gróf, aki a népszövetségi üléseken, ha úgy kívánják a körülmények, egyforma nyelvkészséggel védi a nemzet igazát francia, német, angol és olasz nyelven!”

Almássy elnök Apponyi gróf érdemei, gazdasági politikai multjának méltatása után indítványozta hogy a nemzet haláljaként szavazzon meg az ősz politikusnak és nevének a miniszterelnöki fizetésnek megfelelő, életfogytiglan tartó, évi 250 ezer pengő munkadíjat, melyet a magyar nemzet azért ajánl fel, hogy Apponyi 54 éves politikai multját írja meg. E munkára felkéri

Apponyi feleségét is, hogy legyen segítőtársa a nagy mű megírásánál.

A képviselőház Almássy elnök indítványát zugó éljenzés között egyhanguan elfogadta.

A képviselőház után a főrendiház tartotta meg szintén az Apponyi érdemeit méltató ülését. Itt Wlassics Gyula elnök szintén nagyobb-szabású visszatekintésben méltatta Apponyi gróf politikai pályáját és a képviselőházban elhangzottal teljesen azonos indítványt terjesztett elő, amelyet szintén általános tetszéssel, egyhangulag fogadtak el.

A sajtó Apponyi grófot világszerte ünnepli.

Pesti levelek. *)

Az ideai „Budapesti Nemzetközi Árumintavásár” impozáns, lenyűgöző látvány, mely az előzőkhez képest hatalmas fejlődést mutat.

Az oszlopos, óriási diszkapun belépve, szemem egy sor szép szál rendőron akad meg. Kispotolt testükön feszül az egyenruha, kezükön fehér keztyű s karjukon fehér karszalag fekete felirással: „Englisch“, „Italiano“, „Polskie“, „Deutsch“ stb. Majdnem minden európai nyelv. Jóleső látvány. Aki hozzájuk lép, azt feszes vigyázzal üdvözlők s a legnagyobb udvariassággal adnak meg minden felvilágosítást. Én is oda megyek s beszélgetni kezdek velük. Mikor megmondom, hogy a „Gyergyó“-nak készül a tudósítás (észrevették kezemből a papírt, ceruzát), megkér Jagasits József (aki angolul igazítja utba az érdeklődő angolokat), hogy említsem az ő nevét is, mert őt „Kopacz Béla ur jól ismeri s örülni fog, ha olvassa”. Kérésének örömmel tettem eleget.

Utam innen az „Erdélyi Magyar Népművészet” kis sátrába vezetett, ahol a székely kapun belül gróf Bethlen Mária az irányító. Örök szerelmese az erdélyi magyar népleleknek, istápolója a székely tehetségnek. Van ezen a kis helyen minden, amit az erdélyi tehetség, népművészet termel. Rengeteg a bámuló. Nekünk pedig, akik olyan messze kerültünk hazáról, melegség önti el a szívünk táját a jól ismert munkák láttára: bicskával faragott állatok, székely butorok és ládák, háziszóttas...

Gyorsabban kell mennem, ha így haladok, két hét alatt sem jutok a végére. A gépgyárak monstrum-kiállításai tűnik fel. Beláthatatlan export-lehetőségek, sőt igen szépen indult tényleges export, melyet azonban a világválság lecsökkentett. Remélhetőleg csak ideiglenesen.

Az iparcsarnok épületében butorok, csillárok, a legkülönfélébb berendezési tárgyak izléses, sőt művészi keretben. A nőruha-anyagok (világfelforgató jelentőségükhöz méltón) nagy érdeklődést keltenek. Egy szegény kis rikkancsleány olyan átszellemült arccal simogatja az omló fehér selymet. Mennyi bánatot, könnyet okoznak ezek a fantasztikus kreációk ma a nyomor éveiben... Sokkal több könnyet, mint mosolyt!

Rengeteg nézője van a Dohányjövődék-kiállításának, ahol működésben levő gépek mutatják be a szivarkakészítést.

Az élelmiszer-pavillonban is sok újdonság van. Legtöbben kóstolják az újfajta leveskockából készült levest. Minden létező leves elkészíthető egy megfelelő kockából és forró vízből. Minden kóstoló kap emlékül egy fakanalat. (Talán kárpótlásul) Jobb lesz, ha ezentul is otthon főzzük a levest!

A feltalálók az idén kisebb helyre szorultak. Van azért most is sok fantasztikum. Ágy, melyben hivatlan vendégek nem zavarhatnak, zár betörők ellen, kerekék (eggyel több, mint kellene) stb. Minden feltaláló pénzembert keres. A pénzembereknek viszont szintén van eszük. Van egy újfajta emelő, mely állítólag 25 embert pótol a munkavégzésben. Nehogy valaki megvegye!

A Hindu csokoládégyár óriás sátra előtt két hindu sétál keleti nyugalommal. Semmiféle megszólításra nem reagálnak; intenek, hogy nem értik. Csak egymással beszélgetnek halkan suttognak... azt hiszem, magyarul.

Lázár Ernő.

*) A választások miatt késétt. Szerk.

A kereskedelmi és iparkamara tájékoztatója a cégbejegyzésekről.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudomására hozza Csik, Maros, Udvarhely és Háromszék megyék kereskedőinek és érdekelt iparosainak, hogy a kamara mellett létesített kereskedelmi lajstromozási hivatal működését megkezdte. A bejegyzésekre vonatkozó felvilágosításokat és részletes utasításokat az érdekeltek megszerezhetik akár a kamaránál, akár pedig a kamara kerületébe tartozó városok polgármesteri hivatalaiban, főszolgabírói hivatalokban, kereskedőtársulatoknál és ipartestületeknél, hol azok közöltettek.

A kérésnyomtatványokat a kamara vászalbélyeg (6 lej plus 2 lej) ellenében az összes igénylőknek megküldi.

Bejegyzésre vannak kötelezve az összes cégek, melyek az adótörvény alapján 16%-os egyenesadónak vannak alávetve, tekintet nélkül formájukra és annak figyelembevétele nélkül, hogy az ipartörvény szerint az kereskedelmi vagy ipari cég. Kereskedelmi cégeknek tekintetnek és következképp feltétlen bejegyzésre vannak kötelezve: a vendéglők, kávéházak, szállodák, beszállók, korcsmák, cukrászdák, pékek, mészárosok, malmok, kivéve a falusi malmok, autóbusszállatokat, autófuvároztók, mézeskalácsosok, építési vállalkozók, lényképeszek, nyílt helyiséggel rendelkező villanyszerelők, órák, ékszerészek, kik a régi ipartörvény szerint Erdélyben ipari cégeknek voltak osztályozva. Ezen kritériumtól függetlenül bejegyzésre kötelezettek az összes ipari és kereskedelmi társaságok, mint betéti, közkereseti és részvénytársaságok, továbbá mindenféle szövetkezet, valamint ezeknek összes fiókjai, ügynökségei és képviselői.

A bejegyzési kötelezettség nemcsak a jövőben alakuló cégekre terjed ki, hanem a törvény alkalmazásának idejében létező összes cégekre is, tekintet nélkül arra, hogy a törvény-széknél be voltak jegyezve, vagy iparigazolvány alapján működtek, amennyiben a fenti kritériumok alapján a bejegyzésre kötelezettek. A kézműiparosok bejegyzése szabad elhatározásuktól függ, amennyiben nem esnek a fenti előírások alá, vagy iparuk a magyar kereskedelmi törvény szerint kisipar köré nem haladja meg. Újól megjegyezzük, hogy az ipari társaságok feltétlenül bejegyzésre kötelezettek, valamint az összes fiókok, legyenek akár kereskedelmi, akár ipari cégek. A jelenleg létező cégekre vonatkozólag az eljárás a következő: azon cégek, kik a törvényszéknél vannak bejegyezve, egy legújabb keletű bizonyítványt kell bemutatassanak, melyből kitűnik, hogy a cég be van jegyezve, továbbá alapszabályukat és társasági szerződésüket. Azon cégek viszont, melyek csak iparigazolvány alapján működnek, az elsőfoku iparhatóság által kiállított bizonyítványt kell bemutatassanak, melyből megállapítható, hogy az iparigazolvány jelenben is érvényben van. A fennállás igazolása azon okból bír fontossággal, hogy a meglévő cégek a törvény alkalmazása rendjén sokkal kevesebb díjat fizetnek, mint az újonnan alakulók.

Képesítéshez kötött, bejegyzésre kötelezett iparoknál az iparigazolvány váltása is szükséges.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

A belpolitikai helyzetet az elmúlt héten a választások előkészítése és azok levezetése dominálta. Hogy ez a tevékenység mily eredményeket hozott, arról tájékoztatót nyújt a csikmegyei választásokról közölt cikkünk. Feltűnő, hogy a hatalom legsúlyosabban a három, tulnyomóan székely lakosságú vármegyére fektet reá, holott, ha legalább ezekben tekint el az erőszak alkalmazásától, ez nem lett volna sem a kormány többségének, sem a parlament nivójának kárára. A kormány a nagy terror mellett is a szavazatoknak csak 48%-át tudta megszerezni. — A legutóbbi választásokon a nemzeti parasztpárt az összes szavazatok 78%-át kapta meg minden erőszak nélkül.

Villámcsapás gyújtotta fel a szerdára virradó éjjel Moinești városka állomásán a Steaua Romana cég tulajdonát képező, több mint 80 vaggont tartalmazó petroleumtartályt. A tartály tüze áterjedt a közelben fekvő finomítótelepre is, mely csakhamar ellepte és elpusztította az egész telepet. A villámcsapás okozta kár meghaladja az 50 millió lejt.

Bocu Severt milliós panamáért bíróság elé állítják. A temesvári ügyészség megkezdte a vizsgálatot Bocu Sever volt erdélyi miniszter és bántási tartományi igazgató ellen, akit több milliós panamával vádolnak.

Külföld.

A német-magyar megbeszélések a két állam között kötendő kereskedelmi szerződések alapelveinek tisztázására vezettek Berlinben. A tárgyalást e hó második felében folytatják.

Mussolini merényletét halálra ítélték. Rómából jelentik, hogy azt az anarchistát, aki Mussolini ellen bombamerényletet akart elkövetni, halálra ítélték.

A Salamanca—Avilla közötti vasutvonal egyik személyvonatán a jegyvizsgáló ellenőr 6 gazdátlan koffert talált. A kofferekben 10 millió pezeta bankjegy volt.

New-Yorkban a takarékpénztárak egy, a bankok fél százalék kamatot fizetnek.

Konfliktus a Vatikán és az olasz kormány között. A katolikus egyházi szervezetek és a fascista szervezetek között az ellentétek mindjobban kiélesednek. Az olasz kormány-bezáratta a katolikus legényegyletek és népegyletek helyiségeit. A Szentszék az olasz kormány melletti követe útján elégtételt követelt erre vonatkozólag, valamint a vatikáni épületek exterritoriális jogának megsértése miatt. Amennyiben negatív választ fog kapni, úgy megszakítja a diplomáciai viszonyt a Quirinállal. Legújabb hírek szerint a konfliktus békésen el lett intézve.

A szerb király a horvát terroristáknak megkegyelmezett. Belgrádi híradás szerint Sándor szerb király a horvát terrorista perben halálra ítélt vádlott ítéletét életfogytiglani fogházra változtatta.

A spanyolországi községi választások alkalmával megválasztottak 4031 köztársaságait, 354 függetlenpártit, 201 monarchistát és 47 katolikuspártit. Az általános választásokat június 28-án, a pótválasztásokat július 5-én tartják meg, az eredményt pedig július 9-én hirdetik ki.

Brüning és Curtius szerdán elutaztak Angliába, hogy a legfontosabb európai problémákat megbeszéljék az angol miniszterelnökkel és Henderson külügyminiszterrel. Az angol és német lapok cikkeiben foglalkoznak a német miniszterek angliai látogatásával. Megállapítják, hogy az angol és német államférfiak meg fognak tárgyalni minden kérdést, amely a két nemzetet érdeklí s azokat a problémákat is, amelyek az európai helyzet tisztázásához hozzájárulhatnak, így többek közt a leszerelés, a német jóvátételek és a német-osztrák vámunió kérdését.

Jouvenel is hadat üzen a békeszerződéseknek. A Republique című lapban Jouvenel szenátor nagyobb cikkben foglal állást a békeszerződések revíziója mellett. Szerinte ezek a szerződések több részletükben tarthatatlanok. Elsősorban a lengyel korridorra és Magyarország gazdasági helyzetére gondol. Szerinte a mai helyzetben gyorsan kell cselekedni és erre Briand nem alkalmas. Megvan ugyan a kellő bátorsága, de nincs meg a szükséges ereje.

A volt német frontharcosok a revízióért. A Breslauban megtartott német frontharcosok kongresszusán, melyen 150 ezer frontharcos jelent meg, köztük Mackensen marsal, Hey és See tábornokok, az a vélemény alakult ki, hogy a volt frontharcosok követelik a versaillesi békeszerződés revízióját.

Motornélküli repülőgép. Aviatikai körökben óriási feltűnést keltett Fuchs Ottó tanárnak, a motornélküli repülőgépek feltalálójának légiútja, mikor is motornélküli repülőgépével a tempelhofi repülőtérre felszállt és ezer méter magasságban való egy órai körrepülés után minden akadály nélkül visszatért a tempelhofi repülőtérre.

és fél perc alatt szivott fel és lökött ki. Rendes löktávolsága egy vizsugárra szerelve 48 méter. Két vizsugárra egyenként 35 méter és négy vizsugárra szerelve egyenként 28 méter. A vizsugár kilökése függőlegesen 40 méter magas. A motorpróbát is fényesen állotta ki, amennyiben délután két órától este nyolc óráig hat légkörnyomással megszakítás nélkül működött anélkül, hogy ezen hosszú hat órai állandó futása mellett a motor, vagy körülötte levő géprészek átmelegedtek volna.

A város igen helyesen cselekedett, mikor ezen második motorikus fecskendőt beszerezte. Annak szükségességét látta már mindenki, különösen az elmúlt év tapasztalatai után, amikor itt a város területén tíz tüzeset volt és tűzoltóinknak nem kis munkát adott azoknak mindenkor alapos lokalizálása. Ezt az új, hatalmas teljesítményű tüzfecskendőt mintaszerűen szervezett, jól fegyverezett tűzoltóink megértelmelték.

HIREK.

— II. Károly király trónralépésének napján, június 8-án, az első évforduló alkalmából Gyergyószentmiklós is zászlódiszt öltött. Minden hivatalos ténykedés és ipari munka szünetelt, a kereskedések zárva voltak. A templomokban hálaadó istentiszteleteket tartottak, melyeken a hatóságok testületileg vettek részt.

— A gyergyószentmiklói u. n. nyári vásár első napján gyenge felhajtás mellett élénk kereslet nyilvánult meg. Az árak emelkedő irányzatot mutattak.

— Halálozás. Özv. Schuller Sámuelné szül. Novák Anna életének 71-ik évében hosszas szenvedés után június 6-án Gyergyószentmiklóson meghalt. Temetése 8-án d. u. 4 órakor volt nagy részvét mellett.

Baricz Imre mészáros és hentes Gyergyóalfaluban vérmérgezés következtében f. hó 7-én elhunyt. Az életben mindig derült, vigderélyű férfiú hült tetemét kiterjedt rokonságán kívül számos jóbarátja kísérte utolsó útjára.

Blénessy Imréné szül. Solyom Viktória tragikus körülmények között hunyt el f. hó 9-én. A 47 éves életerős asszony homlokán egy zsirdaganat kellemetlenkedett, melynek eltávolítása közben a seb valami módon megfertőződött, ami vérmérgezést okozott s végül a megoperált halálát idézte elő. Az elhunytat férjén és öt gyermekén kívül, kik közül a legkisebb 6 hónapos csecsemő, nagyszámu rokonság gyászolja. Temetése f. hó 11-én d. e. 9 órakor volt nagy részvét mellett.

Székely fajunk egy erős, jellemes tagja, csikborzsovai dr. Kovács Gyárfás csikszere-dai ügyvéd, a csiki Magánjavak volt ügyésze, volt státusgyűlési tag, az „Agrár” takarékpénztár csikszere-dai ügyésze, a csikszentmiklói egyházközség jogtanácsosa életének 52-ik évében hosszas szenvedés után Csikszere-dában meghalt. Az elhunytól, ki hosszas betegsége idején sem szünt meg fájáért és vallásáért munkálkodni, a csikmegyei ügyvédi kamara, melynek választmányi tagja volt, külön szomorujelentésben emlékezik meg.

— Áthelyezés. Nicolaie Lates tanfelügyelőt Balti megyébe helyezték át.

A Budapesten magyar nyelven megjelenő Pesti Napló című lap azt írja a romániai választásokról, hogy azok tiszták és törvényesek voltak.

Mindig tudtuk, hogy Románia Budapestről csak az egészen szemét újságokat enged be, de hogy ennyire szemét legyen egy magyar nyelven megjelenő sajtótermék!

— Orbán Balázs emléktábla-leleplezési ünnepség a homoródalmási barlangnál. A Vargyasi Dávid Ferenc Egyület és a Brassói Turista Egyesület f. hó 14-én, vasárnap déli 12 órakor emléktábla-leleplezési ünnepséget rendez a homoródalmási barlangnál Orbán Balásznak, a Székelyföld híres leirójának emlékeztére, melyre ezután is meghívják az összes székely falvak és városok lakosságát. A rendezőség tájékoztatásul a következőket közli: Az ünnepség a barlang előtt zajlik le. Találkozás délelőtt 10

órákor. Az ünnepség kezdete déli 12 óra. A program nagyjából a következő: 1. Vargyasi zenekar. 2. Puskás Kálmán alelnök megnyitó beszéde. 3. Székely Dalegylet éneke. 4. Bányai János ünnepi beszéde. 5. Az emléktábla leleplezése. 6. Vargyasi vagy más dalárda éneke. 7. Farcádi Sándor székely költő verset szaval. 8. Székely Dalegylet éneke. 9. Székely néptáncok bemutatása és esetleg egy-két rövid beszéd. Az ünnepség után a barlang megtekintése vezetőkkel. Kíváncsok volna, hogy a résztvevők háziszóttos népviseletben jelenjenek meg.

— A Gyergyószentmiklói Ipartestület elnöksége ez uton hozza tudomására mindazoknak, akik a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara melletti kereskedelmi lajstromba való bejegyzésre kötelezettek, hogy a szükséges bejegyzésre vonatkozó nyomtatványok megérkeztek s az ipartestület által felállított iroda hetenként kedd és csütörtök este 6 órától kezdődőleg az érdeklődőknek rendelkezésére áll.

Tájékoztatásul közli, hogy mindazok, akik az adótörvény alapján 16%-os egyenesadónak vannak alávetve, továbbá az összes vendéglők, kávéházak, szállodák, beszállók, korezmák, cukrászdák, pékek, mészárosok, malmok (kivéve a falusi malmok), autóbusszállatokat, autófuváro-zók, mézeskalácsosok, építkezési vállalkozók, fényképészek, nyílt helyiséggel rendelkező vil-lanszerelők, órásk, ékszerészek feltétlen bejegyzésre vannak kötelezve.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik feledhetetlen, szeretett, jó anyáknak elhalálása alkalmából bármely módon igyekeztek részvétükkel fájdalomukat enyhíteni, ezúton mondunk hálás köszönetet. A Schuller és Pálffy család.

* Tisztelt pácienseim szíves tudomására hozom, hogy május 1-ével **rendelőmet** Piața Reg. Maria 14. számu házba (a volt régi lakásomon), Lázár Fivére üzlete fölé helyeztem át. **Dentist Fr. Voll.**

Toplicai hírek.

A f. hó 8-án éjjel Kovács Zoltán és Tóth István mészárosok betértek a „Transsylvania” vendéglőbe. Emelkedett volt a hangulat, amikor Kovács belekötött Tóth Istvánba. Tóth egy pár ütést mért Kovácsra. Kovács szegyenletében a csendes természetű s mindenki által köz-szeretettben és becsülésben álló Tóthtal birokra kelt és késével Tóthot leszúrta, sőt a kést meg is forgatta Tóth tüdejében. Tóth állapota válságos. Éjjel szállították be a szászrégeni kór-házba.

— Rablóvilág Toplicán. A múlt hét egyik napján két rabló hatalmába kerítette Eisig borszéki kereskedő autóját, a soffit kényszerítették, hogy örült iramban vigye keresztül őket a falun s a Bánffy felé irányították, hogy ott a fenyvesben eltűnhessenek üldözőik elől. A piacon a közönség észrevette a feltűnő iramban haladó autót, valaki gondoskodott a vasúti sorompó hirtelen leeresztéséről, ami a továbbautóztat megátolta. A rablók leugrottak az autóról, általános lövöldözés kerekedett, amelynek folyamán sikerült eltűnniök. Az üldözésükre siető csendőrök közül egyet agyonlőttek, most a csend-őrség nagy apparátussal kutatja át a Toplica körüli erdőket.

Az Uránia mozgó hirei.

13., 14., 15-én, szombaton, vasárnap és hétfőn

Zwei Herzen im 3/4 Takt. (Szívek szimfóniája.)

A hangos filmgyártás legsikerültebb alkotása, mely az egész világ egyhangú zajos tet-szésével találkozott. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

17., 18.

Sárga veszedelem.

Anna May Wong, a színes sztárok királynője egy igazi hamisítatlan miliőben válthatja valóra mindazokat az elképzeléseket, melyeket a legnagyobb írók és rendezők congeniálitása

részére megálmodott. Sanghay... kalandok... kelet romantikája mindenek fölött értékesé teszik e filmet.

20., 21., 22-én, szombat, vasárnap, hétfőn

Csavargó király.

Jeanett Mac Donald (A királynő férjéből) ragyogó, nagyszabású, pazar kiállítású filmpo-rettje.

SPORT.

A német világbajnok vízipolócsapat katasztrófális vereséget szenvedett Budapesten.

Világraszóló magyar győzelmek.

Múlt szombaton és vasárnap találkozott a német és magyar válogatott vízipolócsapat Budapesten, hogy megtudja a világ, reális volt-e a németek győzelme Amsterdamban a magyarok felett.

A magyarok győzelmüket annyira biztosra vették, hogy a két napon két különböző csapat indult a félelmeshírű németek ellen.

S a magyar bizalom teljesen indokolt volt. Szombaton 5:0, vasárnap pedig 9:0 arányú katasztrófális vereséget szenvedett a német világbajnok csapat.

A magyarok e kettős győzelmükkel méltán lehetnek a jövő évi olimpiászon a világbajnokság legjogosabb aspiránsai.

A kettős vízipolótornán kívül 6 uszós szám is eldöntésre került a magyarok és németek között. Mind a 6 számot nagy fölényrel a magyarok nyerték. Sőt az alig 16 éves Lenkey Magda új európai rekordidő alatt győzött.

A magyar labdarugásnak is ugyancsak igen jó napja volt.

A németországi turán levő, egészen fiatal erőkből összeválogatott magyar csapat a német válogatott csapaton 5:1 arányú gyönyörű győzelmet aratott.

Nemzetközi vivóverseny Budapesten.

A MAC és RAC a bécsi Európa bajnokság résztvevő nemzeteit Budapestre hívta, ahol nagyszabású vivóversenyt rendezett a Margitszigeten.

Jellemző a magyar kardvívás hegemoniájára, hogy — bár a Bécsben starthoz állt 7 legjobb magyar vivó egyáltalán nem indult — mégis a 10 es döntőbe 9 magyar s csak egyetlen idegen Nyci lengyel vivó tudta magát felküzdeni.

A versenyt Gerevich Aladár, az alig 21 éves magyar vivó nyerte 8 győzelemmel.

„Kolping” — „B. S. E.” (Borszék) 4:0 (3:0).

Bíró: Mátyus Gyula.

Kolping támadással indul meg a játék. A szél azonban erősen hátráltatja a játékot. A 15. percben Szécsy. Polgár, Hegyessy összjátékából az utóbbi révén a Kolping megszerezte a vezető gólt. 1:0 a Kolping javára. A Kolping továbbra is erősen támad és szebbnél szebb lefutásokkal veszélyezteti a vendégek kapuját. A 25. percben a belső trió összjátékából Köllő a második gólt rugja. 2:0 a Kolping javára. A helyi csapat nyomozó fölényben van. A játék állandóan a vendégek térfelén folyik. A 30. percben szép lefutású támadást intéz a Kolping a vendégek ellen, mely Csergő révén a harmadik gólt eredményezi. 3:0 a Kolping javára. A félidő Kolping támadással ér véget. Szünet után a vendégcsapat kezd. Erősen küzdenek, hogy az eredményen változtassanak. A félpályáig előre nyomul. A Kolping-védelem azonban minden támadást visszaver. A vendégeket elcsüggeszti támadásuk sikertelen volta. Védelmüket megerősítve hátravonják s csupán arra törekednek, hogy hálójukat több gól ne terhelhesse. Ez a 38. percig sikerül is nekik. A 38 percben Barabás szépen fejelt labdájával Szécsy előretör, a védelmet kicselezve, a jó helyzetben álló Hegyessyhez emeli át a labdát, aki a negyedik és a mérkőzés legszebb góljával terheli meg a B. S. E. hálóját. A második félidő hátralévő része Kolping fölényrel és támadással ér véget.

A helyi csapat minden tagja dicséretre méltó munkát végzett. Szép összjátékukkal megérdemelt győzelmet arattak a B. S. E. csapata fölött. A reváns-mérkőzés június 29-én Borszéken sportünnepéellyel egybekötve lesz megtartva.

Mátyus bíró a mérkőzést nagy szakértelemmel és pártatlanul vezette le.

Városunkban „Gyergyó 11” név alatt egy másik futbalcsapat alakult. Ezen új alakulat Palotailván vendégszerepelt, ahol 2:0 arányú vereséget szenvedett a palotailvai S. C.-től.

Ezen számért Dr. Sándory Mihály felel.